

БОГДАНОВА І.В., ЛЕРНЕР Ю.І., к.е.н., проф.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ ПРИ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Існує ряд методів, які використовуються вченими і практиками для аналізу роботи банків. У більшості випадків ці методи дозволяють робити досить якісні, точні висновки, проте, слід зазначити, що ці методи базуються на аналізі формалізованої інформації, як правило ця інформація торкається банківської звітності.

Важливим завданням є завдання виділення ключових напрямів підвищення рейтингу банку. Для цього необхідно виконати експертну оцінку їх значущості з урахуванням специфіки інтересів і впливовості суб'єктів системи банківської діяльності. Для вирішення цього завдання і може бути застосований метод аналізу ієрархій (МАІ).

Часто для аналізу, використовують експертні оцінки у вигляді методів експертного оцінювання, в результаті застосування яких проводиться систематизація і робиться підсумковий висновок.

Застосування експертного підходу в аналізі банків вирішує три важливі проблеми банківського аналізу:

1) облік істотних індивідуальних особливостей банку і адекватне відображення їх в загальних висновках;

2) облік не лише кількісної, але і якісної інформації про стан банку, яка часто найбільш суттєва;

3) людина, довго працюючи в предметній області і добре розбираючись в її нюансах, накопичує багатий досвід і цінні знання, які в той же час часто не вдається використовувати у рамках стандартних методик, принаймні, у формалізованому виді. Експертні процедури дозволяють зняти і цю проблему.

Обчислювальна сторона класичного МАІ може бути викладена так. Для матриці спеціального виду – зворотньоосиметричної матриці – визначають найбільший власний вектор. Для іншої матриці такого ж виду виконують аналогічну операцію, а потім обчислюють скалярний добуток цих векторів. Усі ці операції можна виконати використовуючи сучасні пакети комп'ютерної математики. Традиційно таку ж операцію виконують наближеним методом, в основі якого лежить метод скалярних добутків для визначення найбільшого власного дійсної матриці.

Існує різновид МАІ, що не вимагає попарних порівнянь. При цьому оцінюють перевагу кожної альтернативи по відношенню до найгіршої і кожного з критеріїв по відношенню до найменш важливого.

Незалежно від конкретної реалізації методу його застосування має більший сенс тоді, коли наявні альтернативи аналізує група експертів.